

Valsts izglītības satura centrs

OCTA

**Diagnosticējošais darbs par ceļu
satiksmes drošības noteikumiem
4. un 8. klasei: secinājumi un
metodiskie ieteikumi**

Metodiskais materiāls

2016

Materiālu izstrādāja: Eva Jākobsone

Atbildīgā par izdevumu: Inese Bautre

Valsts izglītības satura centra redakcija

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz šo materiālu ir obligāta.

© Valsts izglītības satura centrs, 2016

Valsts izglītības satura centrs (VISC), izanalizējot diagnosticējošo darbu par Ceļu satiksmes noteikumiem 4. un 8 .klases rezultātus, secināja, ka skolēnu zināšanas par ceļu satiksmes noteikumiem ir pietiekamas. Jautājumi, kas bija saistīti ar praktisku pieredzi (īpaši ka transporta līdzekļa vadītājam) norāda uz nepieciešamību pilnveidot skolēnu attieksmi, kad zināšanas kļūst par ikdienas drošiem paradumiem. Šis uzdevums savukārt krietni pārsniedz izglītības iestādes iespēju robežas un tam būtu jākļūst par svarīgu gan skolēna ģimenei, gan sabiedrībai kopumā.

Metodiskais materiāls satur saites uz tīmekļa vietnēm, kas nav VISC atbildībā un VISC nenes atbildību par šo tīmekļa vietņu satura izmaiņām.

Izvērtējot diagnosticējošā darba rezultātus 4. klases skolēniem, secināms, ka labākās zināšanas (81%-96%) ir uzrādītas:

- vispārīgajos jautājumos par ceļu satiksmes dalībnieku uzvedību uz ceļa;
- gājēju un pasažieru pienākumos;
- ceļu satiksmes regulēšanā, ceļu satiksmes regulēšanas luksoforos.

Zemākie rādītāji un līdz ar to arī zināšanas 4.klasē ir par:

- ceļu zīmēm un to apzīmējumiem, kas ir pamats ceļu satiksmes drošībā (23-25.jaut);
- rīcību vietā, kur velosipēdistu ceļš šķērso ielu (21.jaut);
- praktiskiem jautājumiem - Braukšanas ātrums, distance un intervāls (T5,T6 jaut.);

Izvērtējot 8.klases skolēnu diagnosticējošā darba rezultātus, labas zināšanas uzrādītas tēmās:

- ceļa zīmes un apzīmējumi;
- CSN lietotie termini, pasažieru un gājēju pienākumi.

Vājākas zināšanas 8.klases skolēniem ir jautājumos par:

- transportlīdzekļu vadītāju un atsevišķu kategoriju ceļu satiksmes dalībnieku vecuma ierobežojumiem un transportlīdzekļu kategorijām un šīm kategorijām atbilstošiem transportlīdzekļiem (12., 13. un 16.jautājums);
- par jautājumiem, kas ir saistīti ar ceļu satiksmes dalībnieku rīcība ceļu satiksmes negadījumos (7., 9. un 13.jautājums);
- konkrētas situācijas izpratni ikdienā – neregulējamo krustojumu šķērsošanas kārtību (24.jautājums) un ar ceļu satiksmes regulētāja signāliem (19.jautājums);

Viszemākie rādītāji ir jautājumos, kas saistīti ar Ceļa satiksmes likumu.

Pēc datiem var redzēt, ka **gan 4.klasē, gan 8.klasē** ir bijuši skolēni, kuri vispār nav atbildējuši uz kādu no jautājumiem. Iespējams, ka pusaudži un jaunieši ignorē savas zināšanas par drošu uzvedību, neuzskata šos jautājumus par būtiskiem. Abās vecumposma grupās daļa atbilžu liecina par to, ka skolēni neapzinās personīgo atbildību veselīgu un drošu lēmumu pieņemšanā un paradumu nozīmībā.

Cilvēka drošība, arī bērnu un jauniešu, visos laikos ir bijusi viena no svarīgākajām sabiedrības un cilvēku prioritātēm. Drošības pamatā ir izvēles, kuras cilvēki izdara dzīves laikā, katrs no mums izvēlas rīkoties droši vai nedroši, veselīgi vai neveselīgi.

Līdz ar to satiksmes drošības jautājumu apguvei izglītības iestādēs ir jābūt stabilam, pēctecīgam un profilaktiskam procesam, kurā tiek aktualizēts skolēna vecumam un viņa rīcībai atbilstošs jautājumu loks ceļa satiksmē. Ceļa satiksmes noteikumi īpaši ir akcentēti mācību priekšmeta "Sociālās zinības" saturā un klases audzinātāju stundās, bet tie būtu integrēti jāapgūst visos mācību priekšmetos. Ceļa satiksmes drošības jautājumu apgūvē galvenais ir veidot skolēniem pirmās iemaņas un dzīvesprasmes, kas noder ikdienas situācijās, atrodoties ārpus mājām. Pamatojoties uz negatīvo statistiku par ceļu satiksmes negadījumiem Latvijā, kuros cieš gājēji, velosipēdisti un motobraucēji (4.pielikums), ceļu satiksmes noteikumu apguve ir ļoti svarīga jau no mazotnes. Pamatus būtu jāapgūst ģimenē, kam seko zināšanu, iemaņu un prasmju papildināšana izglītības iestādē.

Diagnosticējošā darbā 8.klasei 52% respondentu uzskata, ka vadītājs, vadot transporta līdzekli, drīkst runāt pa telefonu. Tātad skolēni to redz ikdienā, tā rīkojas viņu radnieki un tā jau tiek uzskatīta par adekvātu rīcību. Policijas statistika liecina, ka autovadītāju vidū aizvien vairāk izplatās ļoti bīstama tendence - runāšana pa mobilajiem tālruņiem braukšanas laikā, pie stūres ar klausuli rokā brauc divas trešdaļas mūsu vadītāju. 90,4% autovadītāju apzinās, ka, lietojot mobilo telefonu pie automašīnas stūres, apdraud satiksmes dalībnieku drošību. Neskatoties uz to, lielākā daļa nespēj atteikties no mobilā telefona izmantošanas, lai rakstītu un atbildētu uz e-pastiem. Doma, ka «**ar mani jau nekā nenotiks**» un «es vienmēr laicīgi noreāģēšu», ir galvenie iemesli, kādēļ tas tiek darīts, bet tā ir maldinoša.

Ārvalstu pētījumi liecina, ka mobilā tālruņa lietošana pie stūres ir tas pats, kas auto vadīšana reibumā. Ir paredzēts nākotnē likumu papildināt ar normu, ka jebkura ierīce, ne tikai mobilais tālrunis, ar auto vadīšanu nav savienojami.

Savukārt 4.klasē līdzīgi ir ar jautājumiem par ielu šķērsošanu pie dzeltenās un sarkanās gaismas! Jautājums par satiksmi regulējošā luksofora dzelteno gaismu (T1), lika secināt, ka bērniem nav līdz galam skaidrs, ka ielu pie dzeltenās gaismas nav atļauts šķērsot pat tad, ja nav nevienas automašīnas. Liela nozīme šajā jautājumā ir vecāku lomai, jo uz ielas bieži var novērot, ka vecāki „grēko”, pārskrienot pāri ielai pie dzeltenās vai pat jau sarkanās gaismas, ja tuvumā nav neviena transportlīdzekļa. Nereti šajās situācijās vecākam pie rokas ir arī bērns, kurš līdz ar to pieņem, ka tā darīt drīkst! Bērni ir mūsu spogulis, tāpēc mēs nevaram cerēt, ka bērns darīs citādi!

Ļoti zems pareizo atbilžu procents (11%) uz 24. jautājumu liek secināt, ka bērniem 4.klasē ir vājas zināšanas par ceļa zīmēm – konkrēti – aizlieguma zīmēm, kas aizliedz velosipēdistam turpināt ceļu. Bērniem svarīgi saprast, ka ne visas zīmes, kurām „pārvilkta pāri svītra”, nozīmē aizliegumu. Bērniem ir jāskaidro pamatnosacījumi un veids, kā zīmes veidotas (formas, krāsas utt.), kas nosaka zīmju raksturu (brīdinājuma, norādījuma, aizlieguma, priekšrocības)! Tad zīmes saprast, iemācīties un atcerēties būs daudz vieglāk.

Pamatskolas posmā skolēnu vecums atļauj iegūt velosipēda (no 10 gadiem) un mopēda vadītāju (no 14 gadiem) apliecības, bērniem jāsaprot, ka ceļu satiksmē viņi kopā ar citiem iesaistīsies jau kā transportlīdzekļu vadītāji, un ceļu satiksmes noteikumus, ceļa zīmes un apzīmējumus jāapgūst tikpat nopietni kā automašīnu vadītājiem.

Aicinām drošības jautājumu apgūvē iesaistīt arī skolēnu vecākus, it sevišķi tos, kuri paši ir autovadītāji vai kuru darbs saistās ar dažādu transportlīdzekļu vadīšanu. Skolotāji var dot zināšanas, bet nevar uzņemt atbildību par to, kā skolēns piedalās ceļu satiksmē kā vadītājs. Tieši vecāki būs tie, kas izlems, vai viņa bērns piedalīsies ceļu satiksmē kā gājējs vai velosipēda, mopēda vai kā cita transportlīdzekļa vadītājs.

Pieaugušajiem jāatceras – bērni mācās no pieredzes un pieaugušajiem, it īpaši, no saviem tuviniekiem un autoritātēm! Vienmēr ar savu rīcību jārāda pareizs piemērs un tādā veidā jā māca bērniem, kā uzvesties un parūpēties par drošību un veselību. Visai sabiedrībai kopumā ir konsekventi jāievēro ceļu satiksmes drošības noteikumi un zināšanām ir jāklūst par paradumiem.

Aicinām skolotājus informēt skolēnus par iespējām piedalīties CSDD rīkotajos izglītojošos projektos ceļu satiksmes drošības jomā. Skolēnu dalība konkursos veicina gan satiksmes noteikumu pārzināšanu, gan izpratni par kopējo ceļu satiksmes drošību, kā arī spēju paredzēt, novērtēt un atbilstoši rīkoties iespējami bīstamās situācijās uz ielām vai ceļiem. Konkurso „**Labākā CSDD satiksmes drošības skola**” veido:

- sacensības jaunajiem velosipēdistiem – 10-12 gadu veciem jauniešiem „**Jauno satiksmes dalībnieku forums**”. Tā mērķis ir uzlabotu skolēnu zināšanas un prasmes par ceļu satiksmes drošību;
- sacensības jaunajiem mopēdistiem – 12-14 gadu veciem jauniešiem „**Gribu būt mobils!**”. Konkursa mērķis ir paaugstināt skolēnu zināšanu un izglītības līmeni par drošības jautājumiem, personīgās drošības garantēšanas iespējām ceļu satiksmē, nodrošinot kvalitatīvu izglītības modeli.

Sīkāka informācija ir atrodamā CSDD mājaslapā:

http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/sabiedriskas_aktivitates_bernu_un_jauniesu_projekti_socialas_kampanas/berniem_un_jauniesiem/

Tāpat iesakām jautājumus par ceļu satiksmes drošību, kas apgūstami pamatskolas posmā, pētīt un apgūt skolas projektu nedēļas ietvaros. Ne vienmēr skolotājs būs tik kompetents visos jautājumos, kas saistīti ar ceļu satiksmi, mopēdu vai auto vadīšanu. Tādēļ iesakām projekta nedēļas laikā uz skolu aicināt speciālistus no CSDD, Valsts policijas vai Pašvaldības policijas un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta. Nodarbībās skolēni interaktīvi apgūs ceļu satiksmes drošības jautājumus, īpašu uzmanību pievēršot mazaizsargātiem satiksmes dalībniekiem (gājēji, velosipēdisti, mopēdisti). Aicinām skolotājus nebaidīties, ja ne vienmēr zināmas pareizās atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar ceļu satiksmi. Tās var meklēt kopā ar skolēniem, ļaujot viņiem būt atklājējiem un radoši darboties, izmantojot dažādas elektroniskās vietnes.

CSDD satiksmes drošības portālā **Bērniem.csdd** – vienuviet apkopotī visi CSDD pēdējo gadu laikā radītie izglītojošie un informatīvie materiāli bērniem un jauniešiem – no pasažiera līdz pat moto braucējam, dažādas spēles, filmas, uzdevumi, konkursi, kā arī iespēja pieteikties velosipēda vadītāja eksāmenam. Lai pilnībā izmantotu portālu, vēlams tajā reģistrēties. Šis portāls kalpo gan kā vietne, kur smelties idejas un mācību materiālus audzināšanas stundām, gan arī tajā var izveidot atsevišķas klases vai skolas domubiedru grupas, lai kopīgi sacenstos izglītojošās spēlēs, startētu CSDD rīkotajos konkursos, kā arī sazinātos savā starpā. Gatavojoties velosipēda vadītāja apliecības ieguvei, var izmantot portālā ievietoto interaktīvo filmu - spēli bērniem un pusaudžiem „Velopilsēta”, kurā īpaša uzmanība veltīta visam, kas saistīts ar velobraukšanu. Tajā tiek izskaidroti galvenie ceļu satiksmes noteikumu principi, piemēram, kādam jābūt velosipēdistam un velosipēda aprīkojumam; kas ir “labās rokas likums”; kā šķērsot ielu / dzelzceļu pārbrauktuvi; kā šķērsot regulējamu / neregulējamu krustojumu.

Ceļu satiksmes drošības direkcija ir izstrādājusi skolotājiem metodisko materiālu – darba lapas un stundu plānus par šādiem tematiem: pamatjēdzieni, gājēju

pienākumi, drošības līdzekļi, pasažieru pienākumi, satiksmes regulēšana un lai saulaina vasara.

Plašāka informācija pieejama mājas lapā: <http://www.berniem.csdd.lv/>

Aicinām sekot līdzi izmaiņām Ceļu satiksmes noteikumos. Pēdējos gados mainīti nosacījumi jaunajiem velosipēdu vadītājiem. Par jaunumiem, kas spēkā no 2016.gada 1.janvāra, var lasīt vietnē:

http://www.tvnet.lv/auto/par_un_ap/601129-kas_jazina_velobraucejiem_par_izmainam_satiksmes_noteikumos

Diagnosticējošo darbu analīzes autori, pēc savas pieredzes skolā, iesaka šādu tēmu sadalījumu ceļu satiksmes noteikumu apmācībai skolā, atbilstoši skolēnu vecumposmam.

Tēmu sadalījums balstīts uz Ceļu satiksmes likumā noteikto vecumposmu dažādu transportlīdzekļu vadītāja (velosipēda, mopēda) apliecības saņemšanai (1., 2. un 3.pielikums).

1. - 3.klases	Gājēju un pasažieru pienākumi	Ceļu satiksmes noteikumi gājējiem un pasažieriem; Ceļa zīmes un apzīmējumi gājējiem; Satiksmes regulētāju žesti; Luksofori, to signāli
4. - 6.klases	Velosipēda vadītājs, pirmā palīdzība	Ceļa zīmes un apzīmējumi; Satiksmes regulētāju žesti; Regulējamie krustojumi; Neregulējamo krustojumu pārbraukšanas noteikumi; Signāli, ko ar roku rāda velosipēda vadītājs; Velosipēda uzbūve; Pirmā palīdzība - ABC shēma

7. - 9.klases	Mopēdu un motociklu (līdz125cm3) vadītājs, praktiskā braukšana	Ceļu satiksmes noteikumi; Ceļu satiksmes likums; Ceļa zīmes un apzīmējumi; Pirmā palīdzība
10. - 12.klases	Motociklu un automašīnas vadītājs, praktiskā braukšana	Ceļu satiksmes noteikumi; Ceļu satiksmes likums; Ceļa zīmes un apzīmējumi; Pirmā palīdzība

Noderīgas saites:

<http://www.csdd.lv/>

http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/normativie_dokumenti/?doc=720

<http://likumi.lv/ta/id/274865> – Ceļu satiksmes noteikumi

<http://likumi.lv/doc.php?id=45467> – Ceļu satiksmes likums

http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/statistika/

http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/statistika/celu_satiksmes_negadijumi/?doc=523

http://www.csdd.lv/lat/vad_kva/velosipeda_vaditaja_aplieciba/

http://www.csdd.lv/lat/vad_kva/vaditaja_apliecibas_sanemsana/

http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/normativie_dokumenti/celu_satiksmes_drosibas_dokumenti/

<http://www.berniem.csdd.lv/>

http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/sabiedriskas_aktivitates_bernu_un_jauniesu_projekti_socialas_kampanas/

<http://www.nmpd.gov.lv/>

<http://osha.lv/lv/publications/files/riciba-arkartas-situacijas.pdf>

<http://www.lsm.lv/lv/raksts/motori/dzive/infografika-velosipedists-jaunajos-celu-satiksmes-noteikumos.a158830/>

<http://www.rdsd.lv/uploads/media/571dd2ccd37e7.pdf>

PIELIKUMI

1.pielikums

Vadītāja apliecības saņemšana

Vecums	Kategorija	Piezīmes
No 10 gadu vecuma	Velosipēds Transportlīdzeklis, kuru ar savu muskuļu spēku virza cilvēks, kas atrodas uz tā (izņemot invalīdu ratiņus)	
No 14 gadu vecuma	AM Mopēds, kura motora darba tilpums nepārsniedz 50 cm ³ , bet ceļu satiksmē pieļaujamais braukšanas ātrums nepārsniedz 45 km/h	Transportlīdzekļa vadītājam, kuram ir tiesības vadīt A, B, C1, D1, C vai D kategorijas transportlīdzekļus, Latvijā atļauts vadīt arī AM kategorijas transportlīdzekļus
No 16 gadu vecuma	A1 Motocikls* bez blakusvāģa, kura motoru darba tilpums nepārsniedz 125 cm ³ un jauda nepārsniedz 11 kW, kā arī tricikli, kuru jauda nepārsniedz 15 kW	Transportlīdzekļa vadītājam, kuram ir tiesības vadīt A2 vai B kategorijas transportlīdzekļus, Latvijā atļauts vadīt arī A1 kategorijas transportlīdzekļus
	B1	
	Kvadricikli	

	<p>Atpūtas kuģi</p> <p>Motorizētie atpūtas kuģi, kuru garums nepārsniedz 12 metrus (Latvijas iekšējie ūdeņi).</p> <p>Buru un motorizētie atpūtas kuģi, kuru garums nepārsniedz 24 metrus (Starptautiskie ūdeņi).</p>	
No 18 gadu vecuma	<p>A2</p> <p>Motocikli*, kuru motora jauda nepārsniedz 35kW</p>	
	<p>B</p> <p>Automobiļi – transportlīdzekļi, kuru pilna masa nepārsniedz 3500 kg un sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz 8 vietas</p>	

Velosipēda vadītāja apliecības iegūšana

Velosipēdista apliecību var iegūt no 10 gadu vecuma, nokārtojot ceļu satiksmes noteikumu un satiksmes drošības eksāmenu (testu).

Eksāmena kārtošanai nepieciešamie dokumenti:

- pase/ braukšanas mācību atļauja/ vadītāja apliecība/ atpūtas kuģu vai mazizmēra kuģošanas līdzekļa vadītāja apliecība/ dzimšanas apliecība personām, kas jaunākas par 15 gadiem
- viena dokumentu fotokartiņa (3x4cm)
- atkārtota eksāmena gadījumā pirms eksāmena jāveic apmaksā

Sagatavošanās velosipēda vadītāja eksāmenam:

- CSDD mājas lapā: <http://csnt.csdd.lv> pieejams tests, kuru izpildot, var pārbaudīt savas zināšanas un gatavību eksāmena kārtošanai (sadaļā „Jauns eksāmens”, izvēloties „Velosipēdi”). Testa kārtošanas reīžu skaitam nav ierobežojumu un tas ir bezmaksas

Maksa par eksāmenu:

- bezmaksas – kārtojot pirmo reizi
- euro 1,08 – atkārtota eksāmena gadījumā

Eksāmenu pieņemšanas un vērtēšanas kārtība:

- lai iegūtu velosipēdista vadītāja apliecību, veiksmīgi jānokārto datorizēts teorijas eksāmens
- eksāmenā ir 10 jautājumi un tie jāatbild 10 minūšu laikā. Eksāmens ir nokārtots, ja pareizi atbildēsiet vismaz uz 8 jautājumiem

Pieteikties eksāmenam var: mājas lapā www.berniem.csdd.lv

- bērniem un vecākiem jāsaprot, ka nepietiek tikai izpildīt Testus, gatavojoties eksāmenam velosipēdista vadītāju apliecības saņemšanai. Ļoti nopietni ir jāiepazīstas ar Ceļu satiksmes noteikumiem, Ceļu satiksmes likumu, ceļa zīmēm un to apzīmējumiem, jo tie ir svarīgi visiem, kas grib piedalīties ceļu satiksmē.

Mopēda vadītāja apliecības iegūšana

- Mopēda vadītāja apliecību var iegūt no 14 gadu vecuma.
- Mopēda vadītāja apliecības iegūšanai nepieciešama medicīniskā izziņa.
- Teorētiskā eksāmena maksa- 5.01euro
- Vadīšanas eksāmena maksa- 7.88 euro; CSDD mopēda izmantošana- 3,45euro
- Mopēda vadītāja apliecību var izmantot kā „Baltās tiesības”

Mopēda vadītāja apliecības teorētiskais eksāmens

- Eksāmenu pieņemšana un vērtēšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 2.februāra noteikumiem Nr.103 „Transportlīdzekļu vadītāju tiesību iegūšanas un atjaunošanas kārtība, kā arī vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas un atjaunošanas kārtība”.
- Teorētiskais eksāmens ir datorizēts. Pirms eksāmena Jums CSDD inspektoram jāuzrāda personu apliecinošs dokuments. Inspektors paskaidros eksāmena norises kārtību un atbildēs uz jautājumiem.
- Eksāmens sākas ar demonstrācijas (iepazīšanās) daļu, kurā tiek parādīts, kā atbildēt uz jautājumiem.
- Eksāmenā jāatbild uz 20 jautājumiem. Lai tuvinātu situāciju reālajai lēmuma pieņemšanai ceļu satiksmē, uz visiem eksāmena jautājumiem jāatbild pēc kārtas, t.i., nevar kādu no tiem „izlaist” un pēc tam pie tā atgriezties. Teorētiskais eksāmens katram jākārtoti patstāvīgi, bez citu personu vai palīgmateriālu palīdzības. Ja šī prasība pēc inspektora aizrādījuma atkārtoti netiek pildīta, vainīgo izraida no eksāmena telpas un eksāmens nav nokārtots.
Atbilžu sniegšanai atvēlētais laiks ir 20 minūtes, ko fiksē dators. Eksāmena rezultātu vērtē speciāla datora programma.
- Eksāmens ir nokārtots, ja nepareizi atbildēto jautājumu skaits nepārsniedz 2 jautājumus.
- Noslēdzoties eksāmenam, kļūdas tiks parādītas datora monitorā. Inspektors tās pēc Jūsu lūguma izskaidros. Atkārtots teorētiskais eksāmens ir pieļaujams ne ātrāk kā nākošajā darba dienā.

Vadīšanas eksāmens mopēda vadītājam

Vadīšanas eksāmens tiek pieņemts, lai pārbaudītu Jūsu braukšanas iemaņas figūrlaukumā. Vadīšanas eksāmenā izmantotais mopēds var būt Jūsu, autoskolas vai CSDD. Eksāmenu var kārtot tikai laika periodā no 1.aprīļa līdz 1.oktobrim.

Vadīšanas eksāmens tiek pieņemts divos posmos.

1.posms. Zināšanu pārbaude par transportlīdzekli

CSDD inspektors vērtē Jūsu prasmi pārbaudīt mopēdu, lūdzot veikt vienu no sekojošajām pārbaudēm:

1. skaidrot riepu protektora zīmējuma augstuma pārbaudi, galvenos iespējamus riepas defektus un bīstamību, braucot ar riepām, kurām nodilis protektors;
2. paskaidrot, kā pārbaudīt gaisa spiedienu riepās, paskaidrot pārāk liela vai pārāk maza gaisa spiediena negatīvās sekas, paskaidrot spieķu spriegojuma un riteņu gultņu brīvkustības pārbaudi;
3. paskaidrot, kā pārbaudīt un papildināt šķidrums līmeni dzesēs sistēmā vai īpatnības, kas jāievēro braucot ar transportlīdzekli, kas aprīkots ar gaisa dzesēs sistēmu;
4. paskaidrot, kā pārbaudīt un papildināt eļļas līmeni motora karterī, paskaidrot noteiktās sajaukamās degvielas un eļļas attiecības neievērošanas sekas, kā arī nosaukt šo attiecību (ja transportlīdzeklim ir divtaktu motors);
5. paskaidrot, kā pārbaudīt un papildināt bremžu šķidrums līmeni (ja transportlīdzeklim ir hidrauliskā bremžu sistēma);
6. ieslēgt ārējās apgaismes ierīces, avārijas gaismas signalizāciju un skaņas signālu, pārbaudīt to darbību;
7. norādīt kontroles mēraparātu panelī esošos mēraparātus un signālpuldzītes, paskaidrot to nozīmi;
8. paskaidrot, kā pārbaudīt ķēdes vai siksnas spriegojumu, nepareiza spriegojuma negatīvās sekas, galvenos iespējamus ķēdes defektus vai kardānkrustiņu tehniskā stāvokļa un brīvkustības pārbaudi.

Zināšanu pārbaude par transportlīdzekli tiek vērtēta eksāmena beigās, vērtējot kopējo vadītāja kompetences līmeni.

2.posms. Figūras

CSDD inspektors vērtē Jūsu prasmi un iemaņas, lietojot transportlīdzekļa vadības ierīces, izpildot figūras:

1. „iestumšana gabarītvārtos” – saglabājot līdzsvaru, no apzīmēta sākumstāvokļa atpakaļgaitā iestumt mopēdu gabarītvārtos, kur uzlikt mopēdu uz stāvbalksta, kā arī izstumt mopēdu no gabarītvārtiem līdz apzīmētajam sākumstāvoklim;
2. „astotnieks” – saglabājot līdzsvaru un vienmērīgu braukšanas ātrumu, izbraukt figūru. Iebraucot figūrā un izbraucot no tās ar roku jārāda pagrieziena signāls;
3. „laipa” – saglabājot līdzsvaru un kontrolējot mopēdu, ar vienmērīgu ātrumu pārbraukt pāri laipu aizvietojošam elementam;
4. „čūska” – saglabājot līdzsvaru un kontrolējot mopēdu, vispirms secīgi gar labo un gar kreiso pusi apbraukt šos figūras elementus;
5. „izvairīšanās no šķēršļa nebremzējot” – braucot ar ieslēgtu II vai III pārnesumu ar ātrumu vismaz 30 km/h, saglabājot līdzsvaru un kontrolējot mopēdu, pie pirmā figūras elementa sagāzt mopēdu pa kreisi, apbraukt figūras otro elementu un atgriezties iepriekšējā braukšanas virzienā, neizbraucot no figūrai noteiktām robežām;
6. „izvairīšanās no šķēršļa bremzējot” – braucot ar ātrumu vismaz 30 km/h, ne ātrāk kā 7m pirms pirmā figūras elementa sākt bremzēšanu, pie pirmā figūras elementa sagāzt mopēdu pa kreisi, apbraukt figūras otro elementu un atgriezties iepriekšējā braukšanas virzienā, neizbraucot no figūrai noteiktām robežām;
7. „stoplīnija” – braucot ar mopēdu ar ātrumu vismaz 30 km/h, noteiktā vietā sākt bremzēšanu un pilnīgi apturēt mopēdu pirms stoplīniju aizvietojošā elementa apstāšanās zonas robežās;
8. „slaloms” – braucot ar ātrumu aptuveni 30 km/h (II vai III pārnesumā), saglabājot līdzsvaru un kontrolējot mopēdu, ar vienmērīgu ātrumu secīgi gar labo un gar kreiso pusi apbraukt pārējos figūras elementus.

Ja Jūs ar otro mēģinājumu neizpildāt figūru vai ar savu darbību radāt tiešus draudus satiksmes drošībai, eksāmens nav nokārtots.

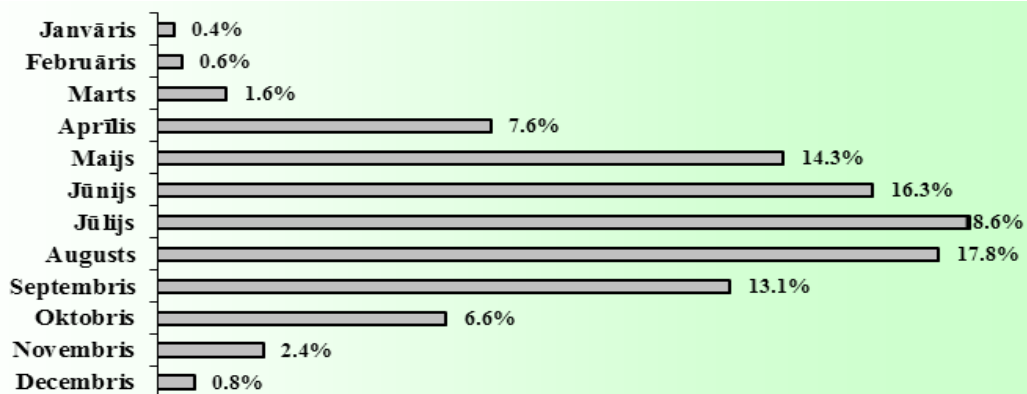
Informāciju var iegūt:

<http://www.berniem.csdd.lv/index.php/satiksmes-drosiba/mopedu-vaditaji>

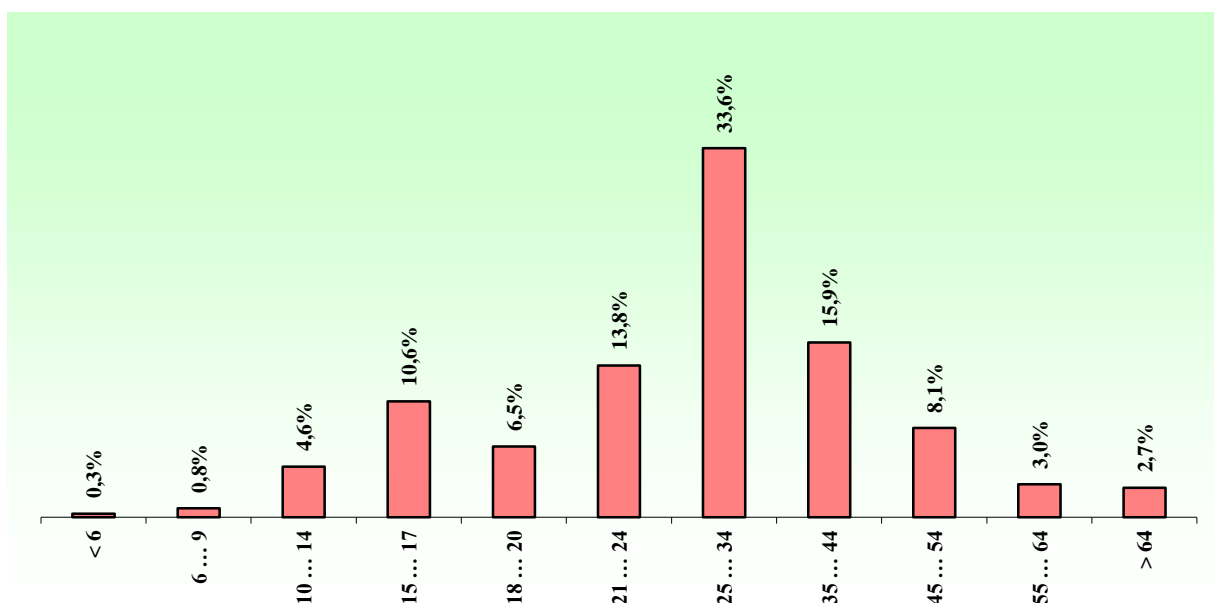
CEĻU SATIKSMES NEGADĪJUMU STATISTIKA

Ceļu satiksmes negadījumi ar motobraucējiem

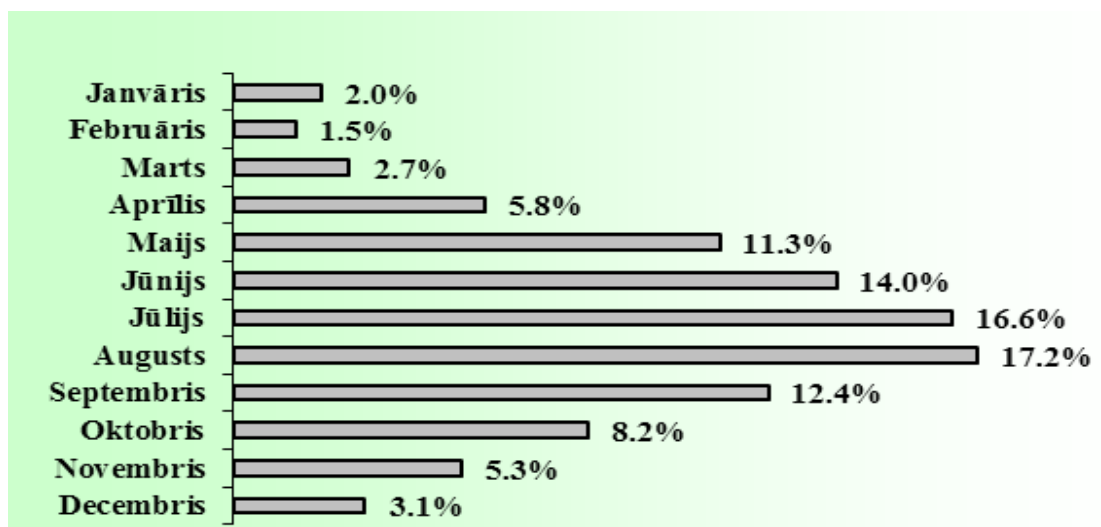
CSNgsms sadalījums (2012.-2014.g. vidējais)

Cietušo mopēdu, motociklu un kvadriciklu vadītāju un pasažieru skaits (2012.-2014. vid.)

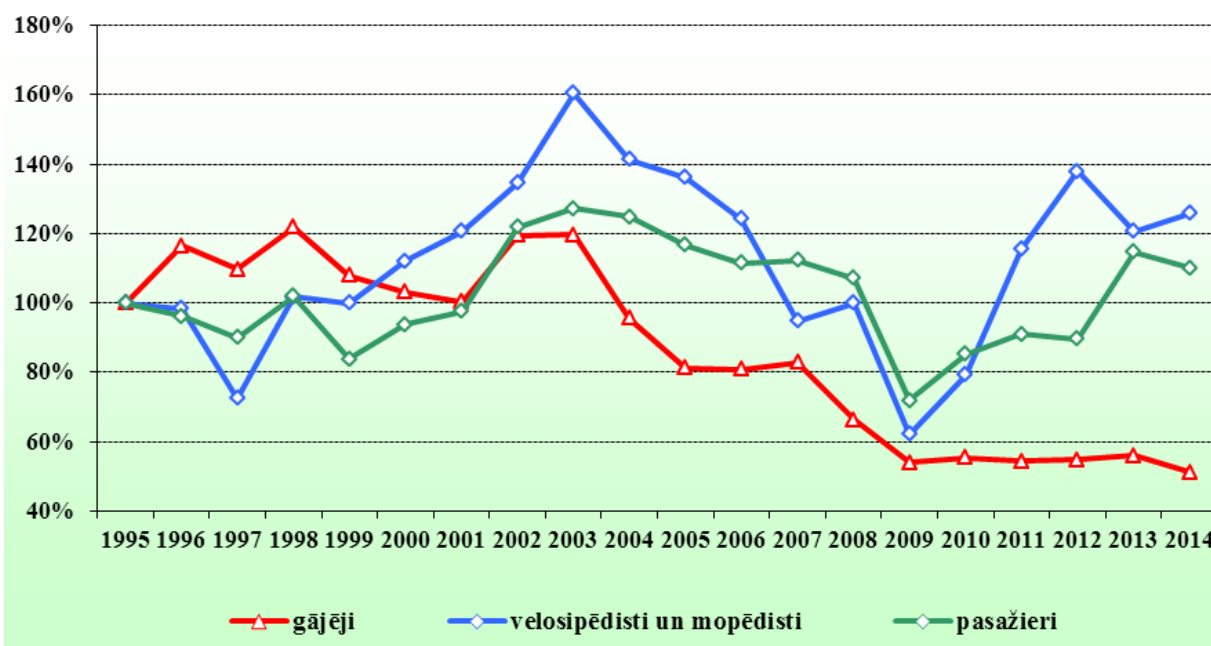
Ceļu satiksmes negadījumi ar velosipēdistiem 2014.g. vidējais

Ceļu satiksmes negadījumi ar gājējiem

Ceļu satiksmes noteikumi ar gājējiem 2014.g.
40,8% no visiem CSNgs m ar gājējiem notikuši krēslā un tumsā.
70,4% no visiem bojā gājušajiem gājējiem reģistrēti krēslā un tumsā
38,9% no visiem ievainotājiem gājējiem reģistrēti krēslā un tumsā
40,6% no visiem smagi ievainotiem gājējiem reģistrēti krēslā un tumsā

Cietušo bērnu izmaiņas

CSNgsm skaits pēc satiksmes dalībnieka statusa (2010-2014.gads vidējais)

